

mod Loven, som ere fremkomne fra de to ærede sidste Talere, ville ikke have bragt noget nyt, antager jeg, for Tingets Medlemmer. For saa vidt jeg forstod dem, er det, der er sagt af dem, naar undtages Bemærkningen om Hartkornsskatterne, kun, hvad der er kommet frem gentagne Gange under de Forhandlinger, der ere førte. Jeg kan for mit Vedkommende heller ikke anerkende det som rigtigt, hvad der er paastaet særlig af den ærede sidste Taler, at denne Lov ikke skulde betegne noget Fremskridt for Skolen, men snarere et Tilbageskridt, at det ikke skulde have Betydning, at Børneantallet bliver mindre. Der maa det ærede Medlem undskylde mig, det tror jeg at have Kendskab til, og jeg har ogsaa lidt Kendskab til, hvad Lærerne mene i saa Henseende. Men min Erfaring er rigtignok ganske modsat. Snarere derimod kunde jeg give det ærede Medlem Ret i, at det vilde være rigtigere endnu at faa 4 Klassers Skoler overalt. Men jeg vil gøre opmærksom paa, at det modarbejder dette Forslag slet ikke. Naar man ikke overalt kan faa 4 Klasser i Skolen, er det, fordi Beboerne i de forskellige Byer i Sognene forlange at faa Skolen saa nær ved deres Dør som mulig. Det er noget, man meget godt kender. Men man er nødt til at vogte sig for at dele Skoledistrikterne, thi hvis man skulde imødekomme alle de Ønsker, der komme frem, vilde 4-Klasse-Skolen snart forsvinde. Jeg er enig med det ærede Medlem i Ønsket om, at Almueskolen paa Landet skulde bestaa af 3 à 4 Klasser i Stedet for 2, men jeg ser slet ikke, at dette Forslag i nogen Henseende hindrer Udviklingen i den Retning.

Bojsen: Jeg skal kun fremkomme med en kort Bemærkning i Anledning af de Ytringer, der ere faldne fra det ærede 1ste Medlem for 5te Kreds (H. C. Hansen). Jeg kan nemlig ikke billige det Standpunkt, hvorpaa det ærede Medlem staar, idet han udtaler sig imod det foreliggende Forslag. Skønt der kunde være adskillige Ting at bemærke mod Loven, saa betragter jeg alligevel denne Skolelov som et meget betydeligt Fremskridt, hvis den blev vedtaget, og jeg skal over for den Bemærkning, at det ikke er nok, hvad denne Lov giver, og at Skolen ikke vil komme mere end et Hanefjed frem, henviser til en enkelt Paragraf i det foreliggende Forslag, nemlig § 29. Loven overlader i § 29 for Fremtiden til enhver Kommune paa Landet at kunne forbedre sit

Skolevæsen; de kunne indføre en udvidet Klasseinddeling, en udvidet Undervisning og ansætte flere Lærere, de kunne gøre det og faa Statsunderstøttelse dertil. Man har overladt det til Kommunerne selv at tage Beslutning om, hvordan de vilde udvikle deres Skolevæsen. Det er en Tillid, som man derigennem har vist Kommunerne. Danmarks Skoles Historie bærer stadig Vidnesbyrd om, at man fra oven, fra Regeringens Side, har villet fremme Skolevæsenet, og det har mødt passiv Modstand, men her har man nu givet det i Kommunalbestyrelsernes Haand; her er det overladt til Befolkningen selv, til dens eget Selvstyre, hvor langt og hvor vidt man vil udvikle Skolevæsenet. Og jeg skal kun minde om, at det altid er vanskeligt at give Bestemmelser for, at Skolevæsenet skal udvikles saaledes og saaledes, naar det paa en Gang skal gælde over det hele Land, fordi Forholdene ere saa overordentlig forskellige i de enkelte Egne. Der er tæt befolkede Egne, hvor man let kan indføre et forbedret Skolevæsen, men der er andre Egne, hvor Befolkningen bor saa vidt spredt, at det er yderst vanskeligt. Her har man netop, saa vidt jeg kan skønne, truffet den rette Vej, idet man siger: Nu kunne de enkelte Sogneraad beslutte, hvad de ville gøre, og hvor langt de ville udvikle Skolen; Staten lover at yde sin Bistand dertil. Denne § 29 tror jeg vil, om ikke just lige straks saa dog i Tidens Løb, faa stor Betydning for Skolevæsenets Fremme her i Danmark. — Betydningen af, at man har forbedret Lærerlønningerne, vil jeg sige, ligger i, at det vil skabe Tilgang til Lærerstanden af de mest begavede Folk, og jeg tror, at til syvende og sidst beror hele Skolevæsenets Udvikling paa, om vi ere saa heldige at faa dygtige Personer til den Gerning. Det beror meget mere derpaa end paa de Bestemmelser, vi have indført i Loven. Og dersom det kan lykkes, at vi faa kaldet til Lærere noget nær Landets dygtigste Kræfter, saa tror jeg, at det følger af sig selv, at saa vil Oplysningen ogsaa komme til at vokse stærkt derved. — Jeg for mit Vedkommende maa altsaa udtale, at jeg stemmer for Loven, men jeg beklager, at man fra anden Side ikke har kunnet tage Loven saaledes, som den kom fra Folketinget. De Forandringer, man nu vil have i Loven, ere efter min Mening saa smaa, have saa ringe Betydning, at jeg synes, det skulde være i høj Grad sørgeligt, om vi skulde lade hele den vigtige Sag strande paa disse ubetydelige Smaaating.